

www.jabloneckyzpravodaj.cz

JABLONECKÝ ZPRAVODAJ

OBČASNÍK
ROČNÍK VIII
NEPRODEJNÉ

květen
2014

Květen, nejen lásky čas.

Vážení čtenáři, květen patří poprávu k nejkrásnějším měsícům v roce. Je měsícem lásky, studentských veselí, připomínkou konce válečných útrap a naděje, že přijde čas letní pohody. Je měsícem, který dal světu celou řadu velikánů. V květnu se narodil prezident Edvard Beneš, americký básník Walt Whitman, klarinetista Benny Goodman, básník Vítězslav Nezval, malíř František Ženíšek, spisovatel Honoré de Balzac, herec Jean Gabin, český král Karel IV., malíř Salvador Dalí, Johannes Brahms, Petr Iljič Čajkovskij, Sigmund Freud, Maximilien Robespierre, Jan Pivec, Jan Pavel II., Josef Mánes a mnozí další.

Květen je také měsícem maturit a letos též voleb do Evropského parlamentu. Nezbyvá než popřát všem »soutěžícím« mnoho úspěchů a čtenářům pěkné chvíle při čtení.

redakce

Z OBSAHU:

Jdu do toho, říká europoslanec Kožušník	2-3
Jablonecká Dobrá Voda	4
Parkování v Jablonci nad Nisou	5
Nerealizované projekty – hotely	8-9
Geologie Jizerských hor	9
Historie jabloneckého fotbalu II.	11

inzerce

Advokátní kancelář JUDr. Ivana Weberová

JUDr. Ivana Weberová se podílela na přípravě nového občanského zákoníku, zákona o obchodních korporacích a zákona o zvláštních řízeních soudních a nově občanského soudního řádu

Poskytování právních služeb obchodním společnostem a jiným právníkům osobám, obcím i jednotlivcům v oborech práva občanského, obchodního včetně insolvenční, pracovního a správního (sepis smluv, právních posudků, podání k soudům a zastupování v soudních řízeních, uvedení základních dokumentů společnosti do souladu s novou právní úpravou, sepis smluv o výkonu funkce a zpráv o vztazích; převody nemovitostí, vymáhání pohledávek a další).

Vše v českém, anglickém a francouzském jazyce; němčina pasivně.

V Aleji 23, 466 01 Jablonec nad Nisou, tel: 483 311 672
fax: 483 311 702, e-mail: weberova@ak-wh.cz, www.ak-wh.cz

Vnitřní trh Evropské unie

28 zemí > 485 miliónů obyvatel

HDP: 13,1 biliónů EUR

HDP: 0,15 biliónů EUR

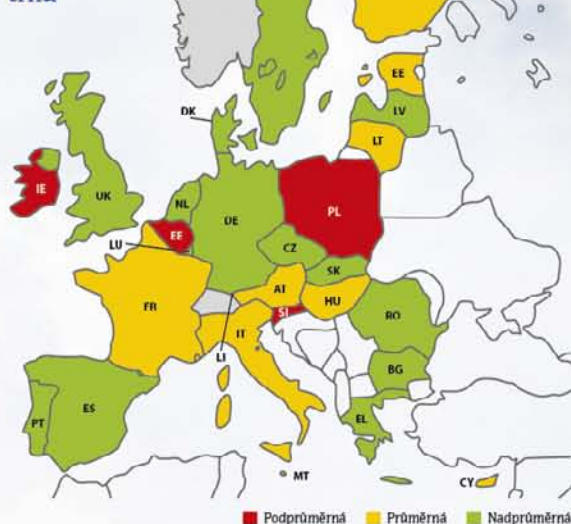
Vytvoření vnitřního trhu EU a posílení ekonomické spolupráce mezi evropskými zeměmi představuje hlavní smysl participace České republiky na Evropské integraci. Občas se tento hlavní smysl ztrácí pod nánošy pokusů o prohloubení politické integrace, které jak poslední léta ukázaly na příkladu krize Eurozóny nebo nefunkční a neakceschopné jednotné zahraniční politiky. Přesto je to právě vnitřní trh a jeho základní svobody volného pohybu a usazování, které dokážou držet relativně nehomogenní celek 28 států pohromadě. A bude tomu tak, dokud se bilance nákladů a výdajů na udržení vnitřního trhu bude ve všech členských státech pohybovat v kladných hodnotách, případně je další nápad na prohlubování politické integrace nesrazí do deficitního pásma. Vnitřní trh Evropské unie je

8/x větší než je trh český a jeho plná liberalizace představuje pro otevřenou českou ekonomiku příležitost k růstu. Funkční a liberalizovaný vnitřní trh Evropské unie představuje pro Českou republiku šanci a příležitost pro ekonomický rozvoj, nikoliv hrozbu.

Edvard Kožušník

Odstranění bariér omezujících vnitřní trh – u služeb představuje 70 % HDP EU a bohužel je liberalizován jen z jedné třetiny. Tuto žalostnou situaci umocňuje skutečnost, že objem unijního exportu služeb je asi 2,5krát nižší než export zboží. Jednou z příčin je nedostatečné vymáhání transpozice pravidel směrnice o službách na vnitřním trhu ze strany Evropské komise a vytváření ochranných a preferenčních opatření některými státy.

> Úroveň transpozice Evropského práva z oblasti vnitřního trhu dokládající ochotu odstraňovat překážky na vnitřním trhu

Systém evropské normalizace – nově přijaté nařízení zrychluje proces tvorby technických norem, zlepšuje jejich přístupnost a otevřenost, včetně otevření možnosti participovat na procesu tvorby. Modernizovaný systém evropské normalizace je určujícím faktorem pro zvýšení konkurenceschopnosti podniků a jejich úspěch v tržním prostředí. Novinkou je normalizace služeb, jako nástroj pro lepší implementaci směrnice o službách.

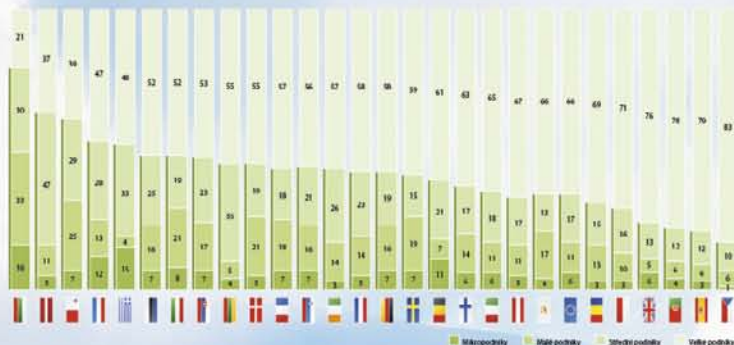

E. Kožušník s kolektivem A. Tajanem při představení zprávy o systému evropské normalizace

Evropský patent – zjednodušuje se patentové řízení a ochrana v rámci celé EU. Zjednodušuje se šíření patentových informací mezi vynálezci, výzkumnými pracovníky, i malými a středními podniky. Náklady na patentovou ochranu v rámci celé EU se snižují z 36 tis. EUR na 5 tis. EUR.

Modernizace veřejných zakázek – zjednoduší se přeshraniční přístup k veřejným zakázkám, pro většinu typů zadávacích řízení se zavede jako obligatorní forma transparentní elektronické zadávací řízení. Umožní se větší zapojení malých a středních podniků do veřejných zakázek jako subdodavatelských subjektů.

> Podíl malých a středních podniků na veřejných zakázkách

> Stav zavádění elektronického zadávání veřejných zakázek

Digitální trh – V roce 2010 až 60 % přeshraničních elektronických objednávek učiněných v rámci EU bylo odmítnuto. Proto se začala sjednocovat pravidla pro ochranu spotřebitelů, odstraňovat národní překážky a zvyšovat důvěru v elektronický obchod, včetně vytvoření opatření pro bezpečný přeshraniční systém plateb. Přijala se legislativní pravidla systému mimosoudního řešení sporů přeshraničních online obchodních transakcí. Dnes zbývá legislativně doložit rovný a regionálně nediskriminační přístup k digitálnímu obsahu ve všech zemích EU.

Obchodní dohoda EU-USA – přijetí dohody přinese přes 400 000 nových pracovních míst, přičemž jen v České republice to bude činit 22 000 nových pracovních míst. HDP celé EU vzroste o 0,5 %. Odstraní se cla na zboží dovážené z USA. Otevře se trh s veřejnými zakázkami v USA.

F. Roldan s předstouhí Větu pro vnitřní trh a ochranu spotřebitelů M. Hübnerem na pracovní cestě ve Washingtonu D. C.

Zlepšení právních předpisů – do nově přijímané legislativy se zakomponovává přezkumná doložka co do vyhodnocování účinnosti přijaté legislativy. Každá legislativa se posuzuje v rámci hodnocení dopadů a probíhá k ní veřejná konzultace. Zvláštní akcent se věnuje dopadům každé legislativy na malé a střední podniky. V dnešní době nepředstavuje největší zdroj nárůstu byrokracie Evropské právo, jak tomu bylo před několika lety, nýbrž je to tzv. „Gold Plating“ – nesprávná transpozice evropského práva do národních právních řádů a následné vytváření nových povinností na národní úrovni bez právního základu v právu EU.

> Navržená opatření na snížení administrativní zátěže v EU

	Navrženo Komisí	Dosud přijato	V legislativním procesu	Celková příležitost na snížení administrativní zátěže
Miliónů EUR	-40 875	-30 802	-6 820,7	-37 622,7
% celkové administrativní zátěže	33	25	5,5	30,5

Jdu do toho, říká europoslanec Kožušník

Europoslanec Edvard Kožušník obhajuje v květnových volbách svůj mandát v Evropském parlamentu, kam ho nominovali spolustraníci z Libereckého kraje. Eda patří k neaktivnějším poslancům na sociálních sítích a v Bruselu bojuje především proti byrokracii, za svobodný trh a odstraňování bariér.

Poslanec bruselského, respektive štrasburského parlamentu to v Česku nemá jednoduché. Především se potýká s nezájmem velké části společnosti, euroskepticismem, který je velmi rozšířen a slabým zájmem médií, která o činnosti našich zástupců v Europarlamentu příliš sdílňá nejsou. Nejen o tom jsem si s kamarádem a kandidátem v jedné osobě povídal.

■ Edo, co vlastně v té Evropě děláš?

Byť jsem politik, tak makám (úsměv). Snažím se ze všech sil, aby v rámci Unie bylo co nejméně zákazů, nákazů, omezování a byrokracie. Proto jsem členem Výboru pro vnitřní trh, kde se věnujeme se stejně smýšlejícími kolegy především odstraňování překážek a boji s nadměrnou regulací. Například uvedu nedávné nařízení týkající se omezení spotřeby plastových tašek. Hlasoval jsem proti tomuto nařízení, ale ne proto, že by mě environmentální otázky byly cizí, ale protože věřím, že samotní spotřebitelé, firmy a dokonce i státy se chovají zodpovědně a není potřeba příkazů a zákazů shora.

■ Je to důležité?

Domnívám se, že ano a velmi. Jak jsi uvedl, jsou lidé otráveni vymýšlením dalších regulací, které nepřinášejí žádný hmatatelný a rozumný výsledek. Evropská legislativa má být co nejjednodušší a srozumitelná. Tak by se s ní občané mohli ztotožnit a podporovat základní hodnoty, na kterých EU stojí, tedy především na volnosti uvnitř trhu, volnosti pohybu. Mít možnost přestěhovat se kamkoliv v unii a tam bydlet, pracovat... Napak nesmí přežívat státní protekcionismus a ochránářství, kdy jedna země má lepší podmínky a privilegia než jiná. Vnitřní trh Evropské unie je 87× větší než trh český a jeho plná liberalizace představuje pro otevřenou českou ekonomiku příležitost k růstu.

■ Pokud vím, tak je mnohým lidem trnem v oku neochota evropských institucí šetřit. Mají vysoký rozpočet, úředníci závratné platy a dochází k plýtvání. Co s tím?

Máš pravdu a je to důvod, proč jsem od začátku proti nesmyslnému pendlování Parlamentu mezi Bruslem a Štrasburkem, které stojí ročně až 204 milionů eur, tedy 5,5 miliardy korun a přináší do ovzduší

zbytečně 19 000 tun CO₂. Dnes, díky naší společné činnosti s kolegy ze skupiny Single Seat, se podařilo prosadit usnesení, které umožní Parlamentu výběr jednoho místa a ukončení stěhovacího cirkusu.

■ Nedávno tě studie společnosti Effectix označila za neaktivnějšího kandidáta do Evropského parlamentu na sociálních sítích. Jsi hravý?

Ty si z toho děláš legraci, ale sám víš, že není snadné o práci v Europarlamentu informovat. Od roku 2009 denně komunikuji se svými podporovateli různými kanály přes Facebook, Youtube, Twitter či Flickr. Mohu jim tak jednoduše a způsobem, který vyhovuje i jim, sdělovat novinky z poslanecké lavice a informovat o tom, co se v parlamentu projednává. Důkazem toho, že dění v Parlamentu zajímá i lidi v Česku, je fakt, že se s mým profilem přátelí přes deset tisíc lidí. A divil by ses, že to jsou lidé různých věkových skupin, nejen mladí a skutečně diskutují, zajímají se o dění a je to fajn!

■ Vedení ODS ti přisoudilo desátou příčku na kandidátce. Z tak vzdáleného místa se bude těžko obhajovat, co myslíš?

Znáš mě a víš, že to беру sportovně, proto do toho jdu naplno. Právě sport mě naučil nevzdávat boj a prát se do poslední chvíle. Volba je v rukou lidí nejen z Libereckého kraje a ti buď ocení mou dosavadní práci a díky jejich preferenčním budu jako europoslanec za Liberecký kraj pokračovat nebo si vyberou jiného. Já nabízím sebe a oni rozhodnou. Máš jiný recept?

■ Prima, že mi jednou dáš otázku zase ty. S mým kroužkem samozřejmě počítat můžeš a budu ti držet pěsti. Doporučuji to také našim čtenářům. Díky za rozhovor!

Děkuju taky, vážím si dosavadní podpory zejména voličů z Jablonecka, kteří mi při minulých volbách přednostní hlasy dali. Za to jim ještě jednou děkuji a prosím, pojďme si to zopakovat!

Mgr. Vladimír Kordač

Dobrá voda – adrenalin a pohoda

Sjezdovku na **Dobré vodě** jablonečaná znají především ze zimního období, ne každý tuší, co se zde děje v letních měsících a jaká může být budoucnost tohoto areálu.

Mistrovství světa ve fourcrossu (4X) 2015

Fourcross (terénní sjezd horských kol) je nejdynamičtější se rozvíjející disciplínou horských kol. Závod se jezdí po čtyřech jezdcích na 500 až 1000 m dlouhé trati z kopce, na které nechybí řada přírodních a umělých překážek.

V roce 2013 byl historicky poprvé na území České republiky právě u nás v Jablonci nad Nisou uspořádán závod světové série v této disciplíně. Pod názvem JBC 4X Revelations proběhl v loňském létě závod na Dobré vodě, kde za ideálního počasí sledovalo na 7000 nadšených diváků 150 profesionálních závodníků z celého světa, jak se řítí tratí plnou velkých skoků, kamenů a dalších překážek. Organizátorům se podařilo v krátké době vybudovat náročnou trať, která slibovala velký adrenalin pro jezdce a silný zážitek pro diváky. A povedlo se.

Stovky diváků se dočkaly i vítězství velkého favorita Tomáše Slavíka, který do Jablonce tuto disciplínu přivedl. Slavík je autorem závodní trati i jedním z organizátorů této akce.

Tomáš Slavík (12. 6. 1987) – elitní MTB biker ve fourcrossu, momentálně je nejrychlejším fourcrossařem světa.

V roce 2012 zrealizoval stavbu nejnáročnější 4X trati ve světové sérii v Jablonci nad Nisou, kde nyní žije. V roce 2013 zde uspořádal závod světové série JBC 4X Revelations! pro 7000 diváků a více než 100 profesionálů z celého světa.

Závod světové série fourcrossu, nového sportu, jsem jako primátor města sportu rád podpořil a město Jablonec převzalo záštitu a podpořilo tuto akci i finančně. Překvapilo mě, jak úspěšnou akci organizátoři zvládli uspořádat prakticky »na koleně« s minimálními náklady. Je třeba i přiznat, že nápor diváků byl nečekaný a především v oblasti organizace příjezdu, parkování i příchodu diváků nastaly problémy, které je nutné směrem k dalším ročníkům řešit.

Jablonecký 4X závod vyvolal obrovský zájem na sociálních sítích. Už velmi pěkně zpracovaný zváčí trailer (videoklip), který propaguje naše město i areál shlédlo na internetu v krátké době více než 100 tisíc diváků. Vrcholný okamžik závodu, předjíždění manévru na kolmé stěně českého jezdce Michala Marošiho, pak na serveru youtube vidělo neuvěřitelných 7 milionů diváků na celém světě!

Společně s organizačním týmem nyní vzhlížíme k termínu 26. 7. 2014, kdy by měl proběhnout dalších ročník adrenalinové podívané na odvážlivce řítící se loket na loket z Dobré vody dolů. Věřím, že se organizátorům podaří na základě loňských zkušeností tuto akci ještě kvalitativně posunout. Držme jim palce, protože jejich hlavní motivací je uspořádat v Jablonci v roce 2015 mistrovství světa v této atraktivní disciplíně.

Startovní místo nového singltreku Jablonec-Rádlo-Liberec

Do budoucna, by však nově vznikající areál, neměl sloužit pouze »šíleným jezdčům«. Ve spolupráci s obcí Rádlo vznikla myšlenka vybudování nové atraktivní trasy typu singltreku, která by spojovala Dobrou vodu, Rádlo a Liberec. Tato trať, by svým sympatickým převýšením byla vhodná pro rodiny s dětmi

i pro náročné cyklisty. Propojení Dobré vody, areálu Srncí důl, Milířů, rozhledny Císařský kámen, Mojžíšova pramene a areálu v libereckém Vesci, zaručuje tomuto projektu vysokou atraktivitu. Současně pomůže odlehčit obvyklým trasám v Jizerských horách a přitáhne turisty do jiného kousku našeho města a regionu. V budoucnu by tak mohli návštěvníci zaparkovat na záchrtném parkovišti pod sjezdovkou, nechat se vlekem vytáhnout i s koly na Dobrou vodu. Dále se pustit směrem k Rádlu, přes lávku lesními cestami až do Liberce. Ti méně náročnější se pak podrží páteřní trasy a zvidavější si dopřejí odbočky k místním zajímavostem. Po dojezdu do Liberce je možné vrátit se buď vlakem, nebo v budoucnu po projektované cyklostezce podél Nisy.

Na financování singltreku by se měla podílet dotčená města – Jablonec nad Nisou, Rádlo i Liberec, ale také Liberecký kraj, Lesy ČR a evropské fondy. Pokud všichni jmenovaní najdou společnou řeč, mohla by se první etapa singltreku otvírat už v roce 2015.

Ing. Petr Beitl
primátor města Jablonec nad Nisou

Parkování je priorita

Parkování ve městě a zejména na sídlištích patří mezi palčivé problémy, jejichž řešení je v popředí zájmu, ovšem naráží na řadu úskalí. Náměstka primátora Ing. Miloše Vele jsem se v pravidelném rozhovoru na toto nepříjemné téma zeptal.

■ **Miloši, dnešní rozhovor bude a nebude o financích, které jsou tvojí doménou. Jak jsem naznačil v úvodu, potýkají se jablonečtí obyvatelé s problémem parkování při nákupech v centru města i v okolí bydliště, zejména na sídlištích. Jak k této problematice vedení magistrátu přistupuje?**

Jsou některé problémy a některá řešení, která nás stojí nemalé finanční prostředky a naopak některá stojí »jen« hodně práce a úsilí. Myslím, že mohu mluvit za celé vedení a skutečně se problematikou parkování dlouhodobě intenzivně zabýváme. V první řadě jsme se snažili změnou systému parkování zlepšit možnost parkování v centru a tím střed města oživit. Po více než roce dnes mohu zhodnotit změnu, kterou jsme v Jablonci provedli, a která se ukázala jako velmi úspěšná. Zastupitelstvu jsem tehdy předložil ke schválení novou koncepci parkování, která spočívala v první řadě ve zmapování všech míst vhodných pro parkování, vyčlenění ploch pro parkoviště tzv. obrátková s možností zákazníků přijet na parkoviště a bezplatně po dobu 30 minut provést nákup nebo si vyřídit potřebné. Dalším opatřením, které jsme provedli je, že po celou sobotu je parkování pro všechny a na všech místech zdarma po celý rok.

■ **Poměrně velký a kladný ohlas mělo povolení vjezdu na Dolní náměstí...**

To také. Tento krok oceňují zejména podnikatelé mající provozovnu poblíž parkovací plochy a nejedná se jen o Dolní náměstí. Dříve docházelo k jevu, že si mohl kdokoliv zakoupit celoroční parkovací kartu a lukrativní místa v centru obsadit trvale zaparkovaným vozidlem. Pro dokreslení musím uvést, že na území Jablonce máme po schválení koncepce parkování 699 parkovacích míst. Došlo k rozšíření o 94 míst. Za poměrně zásadní považuji právě vrácení parkování na Dolní náměstí, od tohoto opatření si slibujeme, že dojde k zpřístupnění zde umístěných prodejen pro zákazníky a podporujeme tak provozovatele obchodů ve středu města.

■ **Došlo ke změně v oblasti zmíněných parkovacích karet?**

Ano, v oblasti parkovacích karet jsme v letech 2011 a 2012 provedli poměrně důkladnou inventuru vydaných a vydávaných parkovacích karet. Zjistili jsme, že některé

karty byly vydávány automaticky na základě zvyklostí z minulosti a dnes nemají žádné opodstatnění. Navíc v mnoha případech blokovaly místa, kde je třeba, aby naopak bylo obrátkové parkoviště pro zákazníky a návštěvníky centra Jablonce. Počet vydávaných karet byl významně snížen a pro jejich získání jsou stanovena jasná pravidla a nová cenová regulace. Museli jsme k tomu přistoupit i za cenu negativních ohlasů, ale bylo nutné tuto situaci řešit a vnést do systému jasný řád, který zvýhodňuje většinu občanů, kteří tak mohou využít krátkodobé parkování.

■ **Přesto asi ani tato opatření nejsou dostačující. Plánujete další?**

Máš pravdu, jsme si vědomi, že tato opatření jsou pouze dílčí a jsou jen prvním krokem pro vylepšení situace. Víme, že je třeba počet parkovacích míst navýšit, ale toho lze dosáhnout pouze rozšířením ploch formou parkovacích domů. To však vyžaduje nemalé finanční prostředky a ty se snažíme sehnat. Místo pro výstavbu vytipované máme připraveno v ulici 5. května vedle hotelu Diana. Zde nechalo město provést ověřovací studii, zda je možné dům v těchto prostorách vybudovat. A nyní čekáme na vhodného investora, nebo partnera, který by se na tomto projektu podílel. Touto investicí by došlo k navýšení počtu parkovacích míst o 300. Zároveň by vhodně umožnilo propojit vlakovou zastávku v Raisově ulici krytým schodištěm s ulicí 5. května.

■ **Pokud vím, tak hodně v souvislosti s parkováním nařikají obyvatelé sídlišť. Tady bych si dovilil udělat malou odbočku k příštímu vydání, kdy chystáme ve spolupráci s archivářem Pavlem Pilzem představení původních projektů sídlišť, které počítaly s menším počtem bytových domů a velkoryseji navrhly prostory nejen k parkování. To se ovšem nezrealizovalo a co teď s tím?**

Právě tam je »zakopaný pes« a problematiku otázka parkování na sídlištích vznikla právě tím, že v dobách výstavby sídlišť vycházelo na jeden panelový dům jen několik motorových vozidel. A dnes není vzácností, když jedna rodina parkuje dvě vozidla a to nejlépe před domem tak, aby na ně z okna viděla. Ve větším rozsahu je toto opravdu těžko splnitelné, ale o řešení usilujeme.

Letos plánujeme v lokalitě Mšeno udělat alespoň drobné dopravní změny, kterými získáme navíc jednotky parkovacích míst. Další drobnou úpravou, která nás čeká, je obnova vodorovného dopravního značení v prostoru parkovišť, což by mělo přispět k efektivnějšímu využití parkovacích míst.

Pokud skutečně seriózně přemýšlíme nad problematikou parkování, tak dospějeme k názoru, že sídliště potřebuje parkovací dům. Není možné veškeré zelené plochy zabetonovat a každá snaha o zmenšení těchto ploch na úkor parkovacích míst naráží na velký odpor těch, kteří si zeleň na sídlištích brání.

Jedině parkovací dům umožní efektivně využít místo a vytvořit nová stání. A tady opět jsem u své první věty, a toto je o financích a velkých financích! Je proto nutné být na tato řešení být připraveni v podobě vymezení vhodné plochy a hledat investora nebo vhodné finanční zdroje. Víme, že toto nás dříve nebo později čeká, protože život bez automobilů je iluzí.

-vlk-

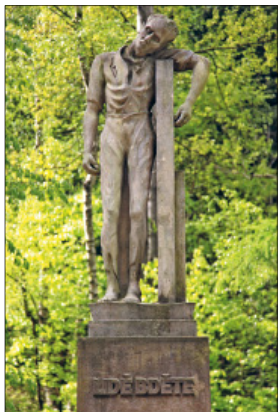
placená inzerce

Občerstvení na Tajvanu

Zveme vás od jara až do podzimu...
Otevřeno od 10:00 do 23:00 h za příznivého počasí.
Točíme Svijany, kofolu, nabízíme klobásy, Langre,
párky v rohlíku, alko i nealko nápoje. Těšíme se na vaši návštěvu.

<https://www.facebook.com/natajvanu>

Jablonec se osvobodil sám

Květen je měsícem radosti a lásky. Je příslibem blížícího se léta, časem studentských radovánek, méně radostným obdobím maturitních zkoušek a již 69 let také symbolem konce nejkrvavějšího období v novodobé historii Evropy. Druhá světová válka přinesla smrt více než 62 milionů lidí a navždy změnila svět.

Jablonecko bylo za války součástí říšské župy Sudety a spadalo pod vládní okres Ústí nad Labem. V období první republiky žilo v jabloneckém okrese 102 tisíc obyvatel, z nichž 83 % bylo německé národnosti. Volby v roce 1935 vyhrála na Jablonecku Sudetoněmecká strana, které dalo hlas 45 tisíc voličů, a všechny ostatní získaly dohromady pouhých 23 tisíc hlasů.

Mnichovská dohoda znamenala postoupení oblasti Sudet Německu a v důsledku toho stěhování českého obyvatelstva do vnitrozemí. Odešlo přibližně 200 tisíc lidí, ale mnoho z nich se po vzniku protektorátu vrátilo. V jabloneckém regionu v roce 1940 žilo přibližně 97 tisíc osob a na 13 tisíc z nich byli původní čeští obyvatelé.

Na Jablonecku byly za války internační, sběrné a pracovní tábory, z nichž největší byly v Rychnově (Reichenau), Rýnovicích (Reinowitz), Proseči (Proschwitz) a v Albrechticích (Albrechtsdorf). V Rychnově se nacházel od roku 1943 pobočný mužský tábor koncentračního tábora Gross Rosen u podniku Getewent – Gesellschaft für Technische und Wirtschaftliche Entwicklung. V táboře pracovali v těžkých podmínkách zajatci z různých evropských zemí, nejčastěji Poláci, Italové a Češi, zemřelo zde asi 600 lidí. V Rýnovicích se nacházel tábor u podniku sloužícího vojenským účelům, kde pracovali francouzští a italské zajatci, nuceně nasazené dívky ze zemí Sovětského svazu a později také vězni z koncentračních

táborů v Polsku. Tábor v Proseči, sloužící jako pracovní, fungoval od roku 1942, částečně byl umístěn ve firmě, částečně v hotelu Bergschlosser a nuceně nasazení pracovali ve válečném podniku Metal und Presswerke. Pracovní tábor v Albrechticích v továrně firmy Schowanek fungoval od roku 1940 a po určitou dobu sloužil jako tábor pro válečné zajatce z Anglie s kapacitou 500 osob.

Později došlo k přejímání objektů z druhé světové války a byli zde internováni příslušníci různých nacistických organizací, lidé podezřelí z kolaborantství a zrádcovství. Dále zde byli soustředěni Němci, kteří byli později odsunuti.

První odsuny v roce 1945 prováděly nechlvalně proslulé revoluční gardy a příslušníci SNB ve spolupráci s místními národními výbory a začaly v červenci 1945 a jednalo se přibližně o 3,5 tisíc odsunutých osob. Později v průběhu organizovaného odsunu bylo vysídleno v 31 transportech (přičemž 11 směřovalo do americké zóny a 20 do zóny sovětské) celkem 38 tisíc osob a dodatečný odsun v roce 1949 se týkal 1,2 tisíce lidí. V roce 1950 žilo v jabloneckém okrese 65,5 tisíc obyvatel a z toho 15 tisíc německé národnosti.

Jablonec na sklonku války byl relativně bezproblémovým místem ve srovnání s těmi, kde se ustupující německá armáda urputně bránila. Na Jablonecku nedošlo ke vyhrocení situace. Velmi kladnou a důležitou roli v tom sehrál Ing. Karel Šimon, který se v květnu 1945 postavil do čela Revolučního národního výboru. Osmapadesátiletý český vlastenec, francouzský legionář původem z Turnova, se přistěhoval do Jablonce po první světové válce. Jeho zásluhou došlo k nekrvavému a nekonfliktnímu převzetí moci českými odbojovými skupinami od německé veřejné správy. Jako všeobecně uznávaná osobnost využil své autority ke zklidnění situace a byl prostředníkem mezi francouzskými a italskými zajatci, Čechy a Němci. Za své působení byl jmenován čestným občanem města.

Jednání zástupců RNV se zástupcem starosty Antonem Lehmannem a s dalšími představiteli města se konalo v nočních hodinách ze 6. na 7. května. Němci nakonec 8. května předali řízení města do rukou RNV, což bylo v tisku formou vyhlášky. Ta vyzývala občany, aby dodržovali klid a kázeň a aby se v případě vojenského obsazení chovali korektně. Dva dny poté, ve čtvrtek 10. května, přijeli do města již pod českou správou vojáci 88. střelecké divize generál-majora N. S. Samochvalova.

Během následujících dnů dochází k plné kontrole nad městem a přebírání významných podniků. 26. května byla inspektory J. Šilharem a ing. J. Volfem převzata jablonecká železnice. Elektrárna, plynárna a vodárna tvořily v té době jeden celek, tzv. městské podniky. Na ty byla 28. června zavedena národní správa a přestaly být majetkem města. V Jablonci bylo také dalších 49 továren a 176 drobných živností vyrábějících sklo a bižuterii. Ty rovněž přešly pod národní správu, stejně jako 159 zdejších exportních firem. Ve správě města ale zůstaly městské jatky, tržnice, městské lázně, hřbitov, koupaliště a kavárna na přehradě.

Tábory a odsun

Postupně se také řešil přístup k Němcům. Po skončení války byli Němci povinni nosit bílé pásky a museli vykonávat veřejné prospěšné práce. Nenávist, nahromaděná během války, vedla i k excesům. Poválečný stres a obava z trestu, přivedla některé nacistické představitele k sebevraždám, jichž bylo napočítáno kolem dvou set dvaceti.

V Rychnově vznikly dvě střediska s kapacitou 2 tisíce osob, která se dělila na sběrné a odsuvné. Velitelem odsuvného střediska v Rychnově I. od května 1945 byl Josef Šámal, byl v srpnu 1945 nahrazen Václavem Vostřákem, bývalým politickým vězňem a zároveň bývalým velitelem tábora v Žalové. Ten zde působil pouze do 18. listopadu 1945, poté se stal velitelem tábora v Rýnovicích a na jeho místo v Rychnově nastoupil Václav Kalaš. Velitelem sběrného František Neuchel.

Sběrné středisko Rýnovice bylo založeno partyzány a bylo pod správnou MNV ústředním velitelstvím všech táborů v jabloneckém okrese s kapacitou 1500 osob. Později v roce 1947 byl objekt využíván jako shromažďovací středisko pro reemigranty z řad volyňských Čechů.

Nutno dodat, že tábory byly zpočátku zakládány spontánně různými partyzánskými a revolučními skupinami, národními výbory či bezpečnostními orgány a většinou měly charakter smíšených táborů, protože zde byly umístěny osoby čekající na odsun, zajištění, internovaní, váleční zločinci, zajatci, kolaboranti, členové NSDAP, SdP, Vlajky a jiných obdobných organizací. V průběhu času byly k odsunu vydávány předpisy a došlo ke korekci počtů lidí, určených k odsunu.

Tábory neosiřely

Ani po odsunu německého obyvatelstva nepřestaly objekty plnit svou funkci. V letech 1948–1954 se v Československu nacházely tábory nucené práce, jež měly sloužit jako nástroj persekuce režimu nepohodlných osob po vzoru gulagů v SSSR. TNP byly později nahrazeny trestaneckými pracovními tábory (TPT), jejichž intenzivní rozvoj nastal v letech 1949–1952. Od srpna 1950 se označovaly jako pracovní útvary (PÚ) a znamenaly daleko tvrdší formu persekuce než TNP. Ale to už je jiná historie...

Co dodat závěrem?

Příští rok uteče rovných sedm desetiletí od konce války a odsunu sudetských Němců. Navzdory času zůstávají rány otevřené a pocit nespravedlnosti přetrvává. Loni před prezidentskými volbami téma odsunu opět silně rezonovalo ve společnosti a tato kapitola zřejmě stále není zcela uzavřena. V našem dnešním připomenutí není prostor pro hlubší analýzu důsledků a příčin, těch

jednotlivých článků v dlouhém řetězu zla, které rodí další zlo. Mohli bychom postupovat od příčin 1. světové války, důsledky Pařížské konference, nesmyslně tvrdé reparace vůči Německu, v jejichž důsledku mj. povstal nacismus, jedna z příčin německé expanze. Ta zapříčinila zabrání Sudet a stěhování Čechů do vnitrozemí, aby se po necelých sedmi letech situace obrátila a vysídlování byli Němci.

Je snadné vynášet soudy a je snadné být generálem po bitvě. Češi a Němci vedle sebe v příhraničních oblastech žili po staletí bez svárů. Nástup nacismu nevtálo nadšeně veškeré německé obyvatelstvo a mnozí plynuli s proudem v pudu sebezáchovy. Obyčejný strach o sebe, své blízké a snaha o přežití jednou zdvihá hajlující pravici a jindy zase mávátka v prvomájovém průvodu. Jednou demonstruje shromáždění českých umělců loajalitu říšskému protektorovi, jindy dopisy zaměstnanců žádají popravu Emílie Horákové, posléze opět umělci odsuzují Chartu 77, aby se pak ti samí desetiletí poté

postavili do čela sametově něžné revoluce. Je lehké soudit...

Máme za sebou šílené století a květnové výročí by nám mělo připomenout, že naše současné problémy jsou nicotné ve srovnání s totalitami dvacátého století. Je dobře, že je svět globálně propojen, protože demokracie mezi sebou neválčí a ekonomická i hospodářská provázanost je silným poutem. Je dobře, že dominantní Německo s Rakouskem a imperiální Francie s Británií tvoří v rámci EU jedno společenství. Nadnárodní společnosti mají vlastnické vztahy natolik propletené, že se stírá vztah značky a země. Zdánlivě není o čem bojovat, přesto nesmíme zapomínat, aby se historie neopakovala.

Připravili

Václav Vostřák a Vladimír Kordač

Ilustrační fotografie jsou z památníku obětem bývalého koncentračního, internačního a pracovního tábora v Rýnovicích.

WOKO žije!

Téměř sedm let uběhlo od doby, kdy se otevřel klub Woko v prostoru bývalého kina Oko. Provozovatel klubu Ladislav Novák se zpočátku potýkal s problémy, které dokonce dočasně zastavily hudební produkce klubu, jehož kapacita byla každý víkend vyprodána. Vše se točilo kolem kolaudačního rozhodnutí, stanovením dalších podmínek, které nájemce postupně plnil, ale i tak problémy zůstávaly. Nakonec zmizely po výměně vedení města po posledních komunálních volbách a zejména po vyjasnění věci v rozhodnutí Krajského stavebního úřadu. S provozovatelem klubu jsme v rozhovoru krátce zavzpomínali.

■ Láďo, začátky byly těžké a asi ti spadl kámen ze srdce, když ti kraj vše posvětil?

To si piš! Kraj mi dal ve všem za pravdu, zrušil všechny pokuty a zákaz hudebních produkcí se nakonec ukázal jako nesmysl ze Sekorova Kocourkova. Bohužel politik, který se nepochopitelně v celé věci angažoval, vyjadřoval se o mě v tisku jako o někom, kdo porušuje zákony a podobně, nenašel dost slušnosti, aby celé své jednání objasnil nebo se alespoň omluvil. Paradoxně nám pomohlo, že soused p. Fadrhonc, kterého jsem v minulosti označoval za notorického stěžovatele, neustával ve svých stížnostech, díky čemuž věc začal řešit nadřízený správní orgán. Za toto panu Fadrhoncovi, přestože ve svých nesmyslných stížnostech neustále pokračuje, mnohokrát děkuji. Soudit se nám nechtělo a naštěstí se do vedení města dostali lidé, kteří dle mého názoru pracují s objektivně zjištěnými skutečnostmi, v rámci zákonných norem, ale především lidé, kteří se nenechají zmanipulovat. Podpora klubu a jeho vnímání se ze strany

města po změně vedení naštěstí podstatně změnila.

■ Vedení města by do řízení Stavebního úřadu vstupovat nemělo, není to věc samosprávy, ale přeneseného výkonu státní správy.

To chápu a o to víc mě mrzelo, že se v tom někteří tak nepochopitelně osobně angažovali. Věřím, že v budoucnu podpora klubové scény a jednotlivých klubů bude u všech na srovnatelné úrovni a podpora klubu Woko se ze strany města dostane například na úroveň dlouhé roky z rozpočtu podporovaného klubu Na Rampě.

■ Láďo, co chystáš dál, čekají návštěvníky nějaké novinky?

V současnosti pracujeme na tom, abychom v přední části klubu mohli otevřít kavárnu s denním provozem. Původně jsem myslel, že vše stihneme do léta, ale nakonec jsem se rozhodl, že vše raději pečlivě připravíme a v letních měsících,

kdy se koncerty z klubů přesouvají na letní festivaly, a my máme zavřeno, se pustíme do práce. Projekční firma Novotný nám již vypracovala projekt, čalouníci mají připravené konstrukce nového sezení k čalounění, připravujeme zvýšení výkonu vzduchotechniky na dvojnásobek a spoustu dalších drobností, které zlepší komfort jak vystupujících tak hostů.

Přitom všem se snažíme zajistit kvalitní program, který zaujme širší spektrum publika než v minulosti. Nechci zatím prozrazovat žádná konkrétní jména, abych to nějak nezakřikl, ale rozhodně můžu říct, že kromě známých tuzemských jmen obohatí program opravdové světové hvězdy. V nejbližší době však můžu všechny pozvat například na instrumentalistu a showmana ze San Francisca Rocky Leona a Bena Cristovao v květnu. Každý víkend se u nás něco děje a všechny srdečně zveme.

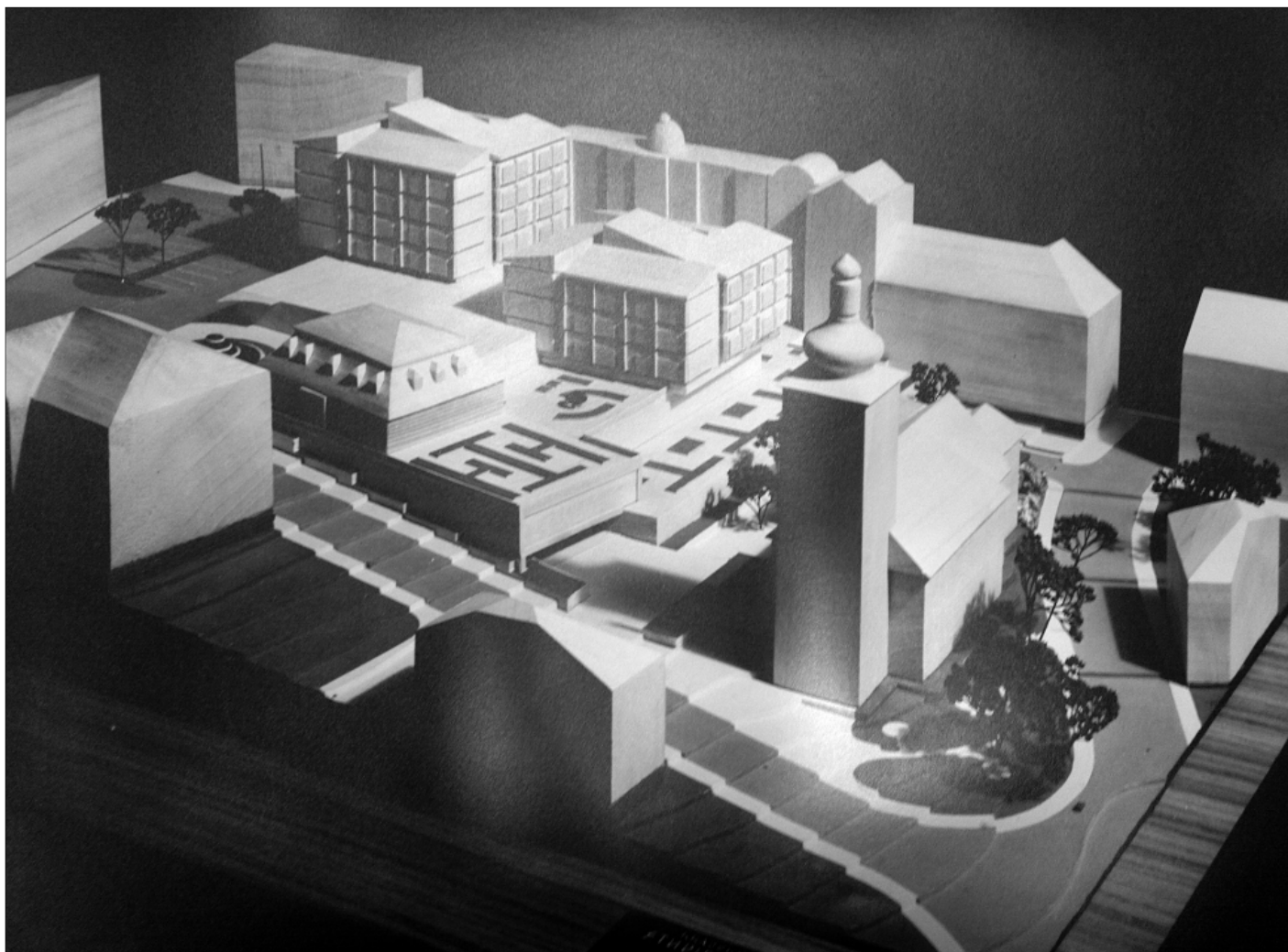
■ Díky za rozhovor a ať se daří!

redakce

Nerealizované projekty II.

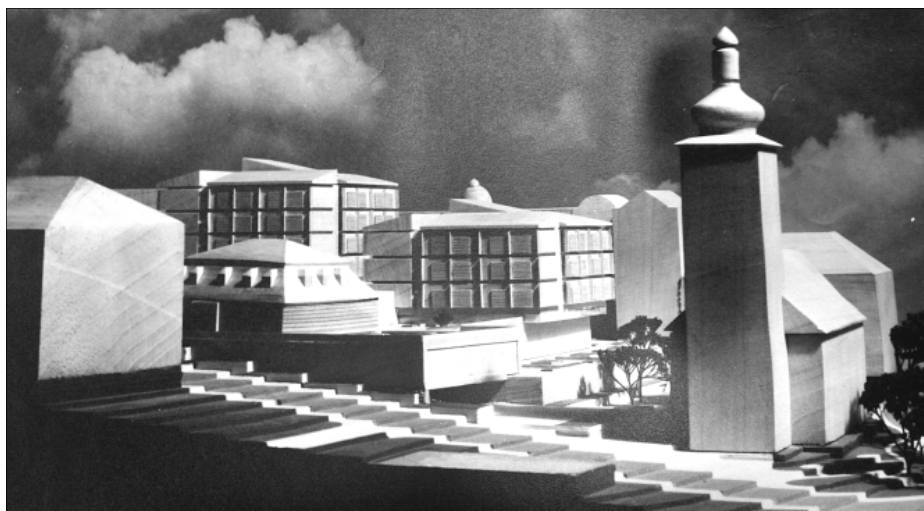
Do stejného období na sklonku šedesátých a počátku sedmdesátých let, jako byla zamýšlená výstavba nemocnice na Dolině, o které jsme psali v minulém čísle, spadá i úmysl výstavby velkokapacitního ubytovacího zařízení.

Jablonec byl stále významným exportérem skla a bižuterie. Pravidelné výstavy lákaly každoročně do města mnoho návštěvníků a Jablonec nad Nisou se potýkal s nedostatkem hotelových lůžek. Úvahy a studie se zabíraly výstavbou hotelových kapacit ve třech stávajících objektech. Prvním byl **Zlatý Lev**, druhým **hotel Na Baště** a třetím **Zlatý Jelen** ve Mšeně.

Hotel Zlatý Lev nad kostelem sv. Anny měl získat další dvě budovy o úctyhodném objemu 38.330 m³. Projekt počítal s demolicí budovy dnešní ČSOB, na jejímž místě by byl parčík. Jedna budova by přiléhala k pěší zóně ulice Komenského a druhá budova by byla umístěna na dnešním parkovišti za hotelem. Projekt z prosince roku 1969, jehož autorem byl Ak. arch. Zdeněk Edel, vyčíslil náklady na výstavbu ve výši 1.100 Kčs za metr krychlový, tedy 42.163.000 Kčs.

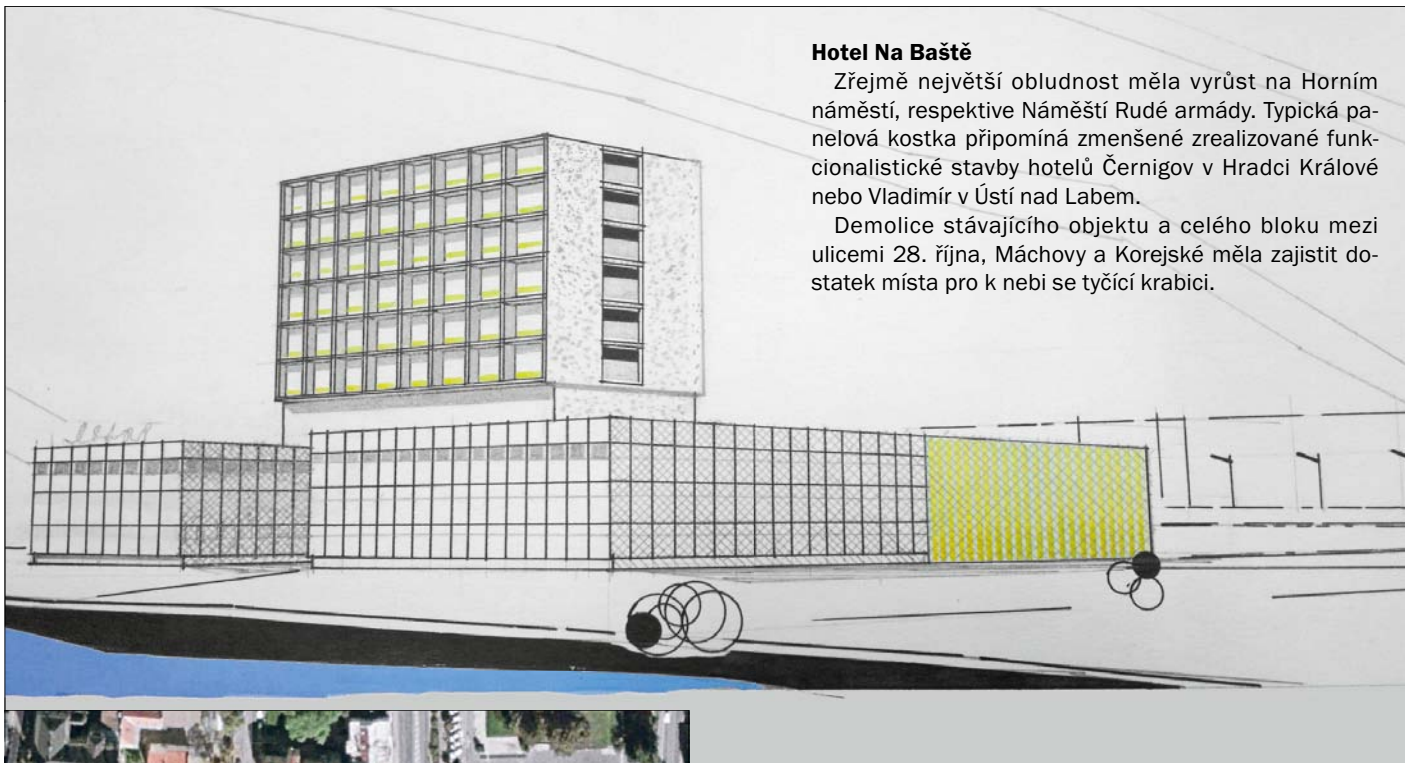
Velkorysá byla i kapacita hotelu. Ve 109 pokojích mělo být 218 lůžek. Restaurace měla obsáhnout 130 míst u stolu, 220 ve společenském sále, 70 míst ve vinárně, 40 ve foyer a dalších 99 v kavárnách a u baru. Podzemní garáže však byly koncipovány na pouhých 22 míst.

Hotel Na Baště

Zřejmě největší obkludnost měla vyrůst na Horním náměstí, respektive Náměstí Rudé armády. Typická panelová kostka připomíná zmenšené zrealizované funkcionalistické stavby hotelů Černigov v Hradci Králové nebo Vladimír v Ústí nad Labem.

Demolice stávajícího objektu a celého bloku mezi ulicemi 28. října, Máchovy a Korejské měla zajistit dostatek místa pro k nebi se tyčící krabici.

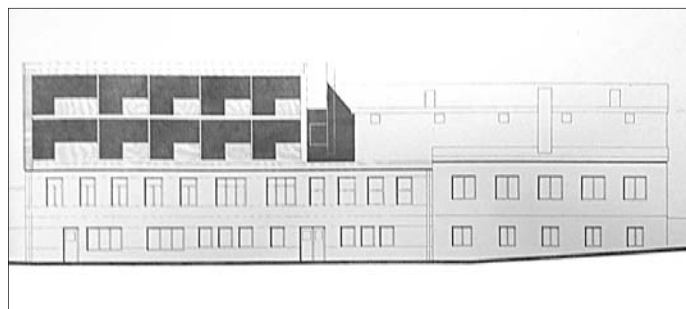

Evidentně nejstřízlivějším je projekt Ing. architekta P. Bláhy z ledna 1968, který představil rozšíření tehdejšího **hotelu Zlatý Jelen** ve Mšeně. Nákladem 3.800.000 Kčs měla být vybudována patrová budova, respektující stavbu tehdejší restaurace.

Pohled na zadní část směrem k dnešním hřištím rozhodně nepůsobí hůř, než současná stavba.

K realizaci nakonec nedošlo a projekt byl od základu změněn. Původní objekt restaurace byl zbourán a v sedmdesátých letech byl postaven současný přízemní panelový s napojením na standardní panelák, jakých je na mšenském sídlišti mnoho.

Mgr. Pavel Pilz a Mgr. Vladimír Kordač

Geologie území Jablonce nad Nisou a okolí

Základní rysy geologické stavby

Území Jablonce nad Nisou a celých Jizerských hor je součástí krkonošsko-jizerského krystalinika, které jako celek představuje slabě až středně metamorfovanou regionálně geologickou jednotku s polyfázovou deformační strukturou. Je nejvýraznější strukturní elevací západosudetské (lugické) oblasti v sv. části Českého masivu. V regionálním tíhovém poli se projevuje jasným minimem. V jeho geologické struktuře a horninách jsou zaznamenány všechny nejvýznamnější orogenní etapy geologické historie Českého masivu. Krkonošsko-jizerské krystalinikum má asymetrickou klenbovou stavbu s hercynským plutonem (žulovým masivem) v jádře. Krkonošsko-jizerský žulový masiv má na základě geologických a geofyzikálních dat tlustě deskovitý tvar, protažený ve směru V–Z, hříbovitě zakořeněný při jižní straně tělesa, má klenbovitou stavbu a s ní spojený klasický puklinový systém. Způsobuje kontaktní metamorfózu okolního krystalinika (úzké zóny biotitických rohovců a břidlic). Jeho stáří je svrchnokarbonské (kolem 300 milionů let).

Zlomová stavba oblasti

V hlubší geologické stavbě je oblast krystalinika ohraničena výraznou zlomovou strukturou – lužickým zlomem sz.–jv. směru. Zlomy tohoto směru byly v Českém masivu na starších strukturách hercynského stáří reaktivovány v období alpské orogeneze v mezozoiku. Lužický zlom je nejvýraznější zlomovou strukturou severních Čech. Probíhá na vzdálenost více než 100 km od Drážďan až ke Kozákovic. Při jz. straně postupně odděluje lužický žulový masiv, ještědské a železnobrodské krystalinikum od sedimentů severočeské křídové pánve a permokarbonu mnichovohradištské pánve. Lužický zlom se morfologicky výrazně projevuje při jz. okraji železnobrodského krystalinika, v příkře vztýčených vrstvách svrchnokřídových pískovců na Malé Skále a na Suchých skalách. Dalším blízkým zlomem je Šimonovicko-machnínský zlom, který odděluje variský krkonošsko-jizerský žulový masiv s lemem dvojslídne žuly od zvrásněných a metamorfovaných formací ještědského krystalinika. Oba zlomy, lužický i machnínský, jsou dobře patrné v tíhové mapě. Sledují tíhový gradient po obou stranách výběžku výrazné kladné anomálie ještědského krystalinika.

Variské granitoidy

(krkonošsko-jizerský žulový masiv)

Jako jeden z úseků krkonošsko-jizerského krystalinika je jako krkonošsko-jizerský žulový masiv označována variská posttektonická žulová intruze s výrazným kontaktním dvorem, prostupující nejstaršími prekambriky krystalickými břidlicemi v jádře krystalinika. V dnešní denudační úrovni má tvar protáhlé, uprostřed zaškrncené elipsy s delší osou ve směru V–Z. Východní část masivu leží většinou na polském území, celkem masiv zaujímá

plochu 685 km². Petrograficky není masiv příliš pestrý, a to zejména ve své z. (jizerské) oblasti. To platí pro Jablonec nad Nisou a jeho okolí, i pro lokalitu tohoto lesoparku. Převládajícím typem je výrazně porfyrická středně zrnitá biotitická žula až granodiorit. Směrem do hlubších úrovní přechází pozvolna do porfyrické hrubozrnné biotitické žuly. Ta je v typickém vývoji odkryta v okolí Liberce a Jablonce, kde se těží nebo těžila jako vynikající stavební a dekorační kámen (Rochlice, Ruprechtice, Hranická a celá řada dalších, zbytky lomů jsou patrné i ve svahu ze Žižkova vrchu směrem k Dolnímu nádraží). Vyrostlice v obou typech žuly jsou tvořeny hlavně červeným draselným živcem, který pak celé žule dodává narůžovělý odstín. Vyrostlice jsou 2–5 cm, vyjimečně až 7 cm velké a mívají občas i nápadné bílé plagioklasové lemy.

Zvláštní postavení v krkonošsko-jizerském masivu má dvojslídne žula tanvaldská, která tvoří lem biotitického granitu při jz. okraji masivu. Těleso dvojslídne žuly je asi 3 km široké a podle interpretace gravimetrických měření příkře ukloněné, na Z je ohraničeno machnínským zlomem. Styk dvojslídne žuly a biotitických typů je ostrý a strmý, nejbližší z tohoto místa je odkryt v zářezu tramvajové trati v Zeleném údolí. Dvojslídne žula je středně zrnitá bělavě šedá, s přibližně vyrovnaným obsahem obou slíd – biotitu i muskovitu, jedná se rovněž o stavební a dekorační kámen, který je dodnes těžen v lomu na Černé Studnici. Dvojslídne žula má též mnohem užší kontaktní dvůr než žula biotitická a spíše se zdá, jako by sama kontaktní dvůr nevytvářela, ale byla jeho součástí, spolu s okolními krystalickými břidlicemi.

Pokryvné útvary jsou reprezentovány z velké části deluviálními uloženinami polygenického charakteru, na povrchu hornin skalního podloží vznikají eluviální sedimenty, mocnost zcela rozvolněných hornin se většinou pohybuje okolo 1 m. Deluviální sedimenty se vyskytují ve splachových depresích a dejekčních kuzelech, ve dnech údolí převážně větších toků jsou vyvinuty fluvialní uloženiny, převládají hrubě balvanité štěrky s menším podílem písčité či hlinité složky.

Radioaktivita přírodního prostředí

Kromě umělých zdrojů jaderného záření (zejména lékařská diagnostika) je člověk vystaven zdrojům přírodním, které jsou součástí přírodního prostředí a provázely vždy život na Zemi. K přírodním zdrojům radioaktivity náleží kosmické záření a přírodní radioaktivita hornin, hydrosféry a atmosféry, které podmiňují zevní ozáření. Vnitřní ozáření je působeno přírodními radionuklidy v těle a radionuklidy vstupujícími do organismu ingescí a inhalací. Významný podíl na výsledné dávce absorbovaného záření má radon uvolňovaný z hornin a stavebních materiálů. Proto je od 90. let minulého století věnována omezení vlivu radonu odpovídající legislativní pozornost, která se promítá do příslušných opatření v rámci územního i stavebního řízení pro jednotlivé stavby zejména v oblastech s prognózně vysokým radonovým rizikem, kam oblasti žulových masivů patří v celém Českém masivu.

Radioaktivita hornin je podmíněna více než 200 přírodními radionuklidy, které jsou zdroji záření alfa, beta a gama, avšak vzhledem k jejich přítomnosti v horninách a intenzitě emise jaderného záření jsou podstatné pouze K, U a Th. Obvyklé koncentrace K, U, Th v horninách se udávají 2,5 % K, 2–3 ppm U a 8–12 ppm Th. K, U a Th emitují záření gama a podmiňují zevní ozáření. Tyto prvky jsou v horninách krkonošsko-jizerského žulového masivu obsaženy akcesoricky. Přeměnami ²³⁸U a ²³²Th v horninách vznikají plynné radionuklidy ²²²Rn (radon) a ²²⁰Rn. Vzhledem k poločasům přeměn 3,82 dne (²²²Rn) a 54,5 s (²²⁰Rn) a odpovídajícím difúzním délkám je pro posouzení radiačních rizik významný jen ²²²Rn. Ten vzniká přeměnou z ²²⁶Ra, člena rozpadové řady ²³⁸U. Uranová mineralizace, mineralogicky reprezentovaná uranitem, autunitem, torbentitem apod. se nachází v metamorfitech v širším exokontaktu krkonošsko-jizerského masivu i v jeho vlastních okrajových částech. Akumulace uranu jsou zde považovány za endogenní, hydrotermálního původu. Bývají vázány na struktury typu krátkých puklin podél větších zlomů či na jejich křížení, případně na disjunktní struktury v příkontaktní části granitoidů.

Literatura:

1. M. Mahel, M. Malkovský (1984): Vysvětlivky k tektonické mapě ČSSR. Geologický ústav Dionýza Štúra, Bratislava
2. J. Chaloupský a kol. (1989): Geologie Krkonoš a Jizerských hor, Ústřední ústav geologický, Praha.
3. M. Matolín (1994): Stanovení radonového rizika geologického podloží – technické texty. Katedra užitých geofyziky přírodovědecké fakulty Univerzity Karlovy Praha.
4. P. Karásek (1996): Jablonec nad Nisou, prognózní mapa radonového rizika, Gevos Jablonec n. N.

Mgr. Petr Karásek

Bohatá historie jabloneckého fotbalu – II.

Jak to tenkrát bývalo zvykem, co chvíli musel klub měnit název, byly doby, kdy hráči mohli hrát fotbal jenom za klub nesoucí název nějakého toho národního podniku a hráči v něm museli pracovat. I když v těchto dobách fandové na Střelnici šlapali, hráli zde skutečně výborní fotbalisté a málokdo si vzpomene, že za jablonecký tým kopal třeba i pozdější reprezentační trenér František Havránek – v sousedním Liberci to byl třeba legendární Láďa Páda či pozdější trenér trenérů Ježek.

Na hřišti to moc slavné nebylo a vše v roce 1975 skončilo pádem až do I. A třídy. A dost! To si řekla parta jabloneckých fotbalových nadšenců a pustila se pod hlavníčkou Jiskry Jablonec do práce. Nadšenci z tehdejší Preciosy jako třeba pan Šilhan doslova »ukecali« nějakdejšího internacionála Láďu Čulíka, aby přesvědčil svoji milovanou Máničku a ta mu z jeho rybárny dala občas propustku na fotbal. Výborně se pracovalo s mládeží a tehdejší trenér pan Šír si se svými kluky, z nichž to nejdále dotáhli Jirka Zemler či Vašek Halama, zakopali nejvyšší dorosteneckou soutěž. Áčko Jiskry vykopalo I. A třídu a rodila se parta ženoucí se za snem jabloneckých generací – vykopat kýženou ligu! Láďa Čulík, jemuž nikdo neřekl jinak než »Čulda« začal pomalu ale jistě dávat dohromady nejen kvalitní tým, ale hlavně partu. Z Liberce přišli zkušení hráči jako Láďa Vaněk, fotbalový profesor, Míla Kozderka, centrforward s výbornou hlavou, Joska Miller pro svou elegantní hru přezdívaný »paní Millerová«, Láďa Pavlenko a s nimi patrioti z Jablonce jako Jirka Zemler, Evžen Ota, »šmidla« Schmidt, Helmut »Sigí« Linhart jehož z Dukly Brezno tahala i Sparta, Josef Cinibulk jehož levačku by nezastavila ani traverza a křídelník Láďa

Není to žádné kulaté výročí ba naopak – záznamy o historii českého fotbalu v Jablonci sahají do roku 1921 – tedy je to v letošním roce již 93 let!
První část vzpomínek na historii jabloneckého fotbalu jsme ukončili rokem 1955, kdy stadion Střelnice dostal chloubu – na svou dobu skutečně reprezentační tribunu.

Hnídek či Jarda Chvalina, to byl základ týmu, jemuž se to v roce 1963 povedlo. Ale ta cesta!

Všechno začalo českým pohárem, do kterého lídr krajského přeboru VTŽ Chomutov postavil běčko, protože svoje plejery chtěl »šestřit«. Zasáhl svaz a potrestal Chomutovské odejmutím čtyř bodů z konečné tabulky. A Jiskra zavětrila! Dostala třikrát neuvěřitelný výprask – v Chomutově 4:0 kde to organizoval skvělý Běda Soukal, v Doksech 5:0 když exeloval gólostroj Uher a v Bílině lovil Zemler ze sítě dokonce šest balonů! A v předzápase dorostu kopal za Bílinu pozdější dlouholetý jablonecký plejer a funkcionář Petr Majer.

Když se nakonec udělal součet, s jednobodovým náskokem se vítězem krajského přeboru stala Jiskra Jablonec a po utkání s Baníkem Lom před nabitou Střelnicí a v dešti propukly ohromné oslavy!

Ale oslavy skončily a starosti začaly. Hřiště! Tenkrát byla vypuštěná jablonecká přehrada, tak se na Střelnici navezly tuny bahna, po okrese se nasbíraly drny trávy a to vše svépomocí! Funkcionáři i hráči strávili mnoho hodin při instalování historicky první travnaté plochy, no abych byl přesný, byla to na Jablonecku druhá tráva, tu první měli v Držkově, kde sázel gól za gólem kanonýr Jánošík!

Ale pracovalo se i na posílení kádru, a protože za Stadion Liberec kopal dorosteneckou ligu náhodský odchovanec, co byl ale registrován za pražskou Slávii jménem Ruda Fahrner, šíbr Sedláček šel do toho a Ruda oblékl jablonecký dres. Nevěřitelná posila, atraktivní křídelník, který skvěle doplnil partu bojovníků kolem Evžena Oty či Pepy Cinibulka. Jirka Zemler měl výborného parťáka v Jardovi Rouskovi, z Turnova přišel záložník Tonda Matějčík a v zimě další velká opora – stoper Václav Hynek ze Slávie Praha.

Premiéra na trávníku se nekonala, nebyl ještě na úvodní kolo »zralý« a tak premiéru viděly Brízky. Tam přijely Teplice trenéra Vlastimila Chobota a přes velkou snahu Jiskry skončil zápas 1:0 ve prospěch hostů. O týden později přišlo na premiéru na trávník Střelnice devět tisíc diváků, soupeřem byla z ligy spadnuvší Škoda Plzeň a Jiskra se překonala: Zemler zastínil exreprezentanta Hlavatého, Hnídek dal první gól na ligu Střelnici, Plzeňáci pak dostali další dva a dali jenom jeden. No to byla ale sláva! Jiskra bojovala i v dalších kolech jako lev ale jedno bylo jasné: tým potřebuje daleko větší podporu zázemí, potřebuje prostě podmínky, pokud si chce metropole skla a bižuterie fotbal této úrovně udržet i do dalších let. Vše dopadlo šťastně, Jiskra nesestoupila, ale musela absolovat baráž se Slavojem Praha. Tu zvládla skvěle: doma vyhrála 3:0, ale diváci moc neviděli, byla ohromná mlha, takže góly i fauly byly víceméně jenom slyšet. Odvetu zvládla Jiskra rovněž skvěle, bylo to také 3:0 a co víc, jablonecký dres po baráži začali oblékat bleskurychlý křídelník Jula Kovač a výborný levý bek Míla Schleichert. Fotbalové léto bylo v Jablonci plné očekávání, co bude dál...

Jaroslav Hrabák

Dřevěná tribuna na Střelnici stála ještě po roce 1945.

Jablonec nad pivkem

Nad půllitrem zrzavého moku jsme si povídali s jabloneckým patriotem Václavem Vostřákem o současném dění nejen v Jablonci.

■ Václave, ty jsi v ODS od dob pravěkých, kdy vznikla z Občanského fóra. Kdysi slavná strana se dnes potácí na hranici volitelnosti a voliči se od ní odklonili. Myslíš si, že právem a jak to vnímáš?

Právem do určité míry. ODS byla dlouhou dobu nejdůležitější politickou silou, která byla nejen důležitým hráčem na pravici, ale hlavně nositelkou občanských svobod. To je asi pro mě to hlavní téma, protože já nejsem přeborník na ekonomiku a hospodaření, ale vnímám spíš ten charakter systému. Myslím si, že naše chyba, tím myslím nejen stranu, ale celou společnost, je právě v tom upřednostňování konzumu a ekonomických ukazatelů na úkor svobody a demokracie.

■ Myslíš, že současná společnost není svobodná?

Tak bych to neřekl, ale vidím nebezpečí v tom, jak jsou lidé ochotni zapomínat na hodnoty a soustředí se jen na to, kolik vydělávají a co kolik stojí. Jako důchodce to mohu posoudit celkem dobře a řekl bych, že se nám nežíje špatně, ačkoliv jsou samozřejmě výjimky. Pro mě je důležité, že si na svou puslu můžu říkat, co chci a nikdo mi za to nevyhrožuje. Změnilo se klima a nějak jsme zapomněli na tu předlistopadovou atmosféru, která tu byla dřív. Mladí to neznají vůbec a ta zkušenost je nepřenositelná.

Minulý režim se připomíná špatně. Mluví se o frontách na banány, posuzují se ceny, dostupnost zboží a podobně. To téma se smršťuje jen tímto směrem, ale zapomíná se, jak bylo všechno svázané a jak se na každou kravinu muselo sehnat povolení. Byla to mizerná doba a dnešek je nesrovnatelně lepší, ačkoliv všechno není ideální.

■ Dneska se hodně lidí, respektive voličů, přiklonilo k různým hnutím a politické strany dost ztrácejí. Domníváš se, že se tento trend projeví i v Jablonci?

Jak jsi řekl, já už hodně pamatuju a tak můžu srovnávat. Především si myslím, že občané v Jablonci jsou hodně rozumní a sázejí na osvědčené koně. Asi to je způsobeno tím, že je tu průmysl a relativně dost práce a také hodně podnikavých lidí, kteří se spoléhají hlavně na sebe a nečekají, co jim kdo dá.

Máme ve městě poměrně málo problémů, nemáme problémy zásadní a ty běžné se vedení radnice snaží řešit. V rámci možností se hospodaří bez dluhů, město se slušně stará o svůj majetek a totéž platí i o tom soukromém. Většina domů se během let prodala a majitelé o ně pečují. Když to srovnám se staršími fotografiemi, tak je ten rozdíl obrovský, to si normálně člověk ani neuvedomí.

Až přijde čas voleb, tak by si měl každý Jablonečák promítnout, co se tu v minulých obdobích udělalo a jak posuzuje schopnost a ochotu zastupitelů pracovat pro město. Měl by si položit otázku, jestli vedení radnice dělá dost pro své občany a v rámci svých možností se snaží o jejich co nejlepší život. Potom posoudit, jestli totéž nabízí i kritici a jestli to, že chce někdo prosadit určitou věc nebo je odpůrcem určité stavby, je dostatečnou zárukou dobrého vedení.

K těm hnutím. Na jedné straně rozumím touze lidí, kteří chtějí pořádek a jasná pravidla, ale také je potřeba připomenout, že v historii vždycky všechny autoritářské režimy vznikly z přání lidí o zavedení pořádku a volání po vládě pevné ruky. Hitlerův režim začal silnou kritikou korupce, změkčilosti a komplikovanosti demokracie, těžkopádnosti politických stran a jejich rozhodování. Lidem imponuje silné vůdcovství a odtud je už jen krok k nesvobodě a despotismu. Všichni diktátoři se ve svých začátcích zaklínali obecním blahem a nutností zavedení pořádku. A víme, kam to vždycky vedlo.

■ Takže si myslíš, že jablonečtí jsou rozumnější?

Určitě! Hlavně jsou to realisti a projevuje se to od počátku devadesátých let. Jen nerozumný člověk hledá změnu, když k ní není důvod. Já uznávám jasně profilované a čitelné strany s jasnou strukturou. Víím, co od nich můžu čekat, a jsou pro mě zárukou, že se situace nevymkne do extrémů. Kdežto od jakéhosi náhodného spolku, který vznikl s cílem obsadit radnici a její zdroje, nevím co čekat a nevěřím mu. Zrovna tak mi vadí uskupení, která mají jen určitý programový bod. Vládnoucí garnitura musí mít programovou vizi na všechny oblasti života města, od kultury až po velké stavební projekty.

Já bych k tomu řekl ještě něco. V městském zastupitelstvu je stejně komplikované jednání a rozhodování jako ve straně. Často se dohadujeme a někdy i hádáme, ale je to důležité a potřebné. Musí zaznít všechny argumenty a musí probíhat tato soutěž myšlenek a názorů. V tom je právě síla demokracie, která napomáhá kvalitnímu výsledku. Tam, kde tato diskuze chybí a rozhoduje jedinec nebo úzká skupina, tam není pluralita. Výsledné rozhodnutí pak nebývá dobré hlavně pro občany. Pořád platí, že kolektivní rozhodování má vyšší kvalitu než rozhodnutí jednotlivce.

■ Možná by ti někteří příslušníci těch hnutí oponovali, že se také rozhodují kolektivně.

Podívej se, ve VV rozhodoval Bárta, v ANO má hlavní slovo Babiš a tak je to i u těch regionálních uskupení. Normální lidi to příliš nevnímají a tohle téma je jim lhostejné, ale je potřeba to vysvětlit. Ta struktura strany je důležitá a popsána ve stanovách, které jsou závazné. Je tak jasně dané, že za stranu na místní úrovni mluví a jedná předseda, který má k tomu kompetence a jasně vymezenou zodpovědnost. Rozhodování vychází z diskuze v nějakém orgánu, tedy místní radě nebo sněmu. Ta pravidla jsou jasná, čitelná a srozumitelná, kdežto u různých místních houfů nevíš, kdo mluví za sebe a kdo za celý ten spolek. Podstatná je také filosofie strany, tedy ideové ukotvení. U těch náhodných spolků společně ideje a jasný směr chybí. Většinou své působení zakládají na tvrdé kritice, ale když potom mají řešit problémy města, tak selhávají. Proto i pro voliče platí: Dvakrát měř, jednou řež!

Vladimír Kordač

Jablonecký zpravodaj: informační občanský časopis pro občany regionu Jablonecka. Vychází v nákladu 23 000 ks. Zdarma. Česká pošta zajišťuje roznos do domácností v Jablonci nad Nisou. K dostání v sídle redakce a na informačních střediscích Rychnově u Jablonce nad Nisou, Smržovce, Tanvaldu a Desné.
Vydává: občanské sdružení Jablonec 2010, o. s. IČ: 28557280 se sídlem Komenského 23/7, 466 01 Jablonec nad Nisou. Vydávání povoleno Ministerstvem kultury ČR pod registrační značkou MK ČR E 17604. Sídlo redakce: Komenského 23/7, Jablonec nad Nisou. Šéfredaktor Mgr. Vladimír Kordač, tel. 603 489 934. Internet www.jabloneckyzpravodaj.cz, e-mail: redakce@jabloneckyzpravodaj.cz. Inzerce telefon 483 319 685, e-mail: inzerce@jabloneckyzpravodaj.cz.
 Tiskne: Jablonecká tiskárna, Podhorská 22, Jablonec n. N. (www.jabloneckatiskarna.cz). Místo vydání Jablonec nad Nisou, květen 2014. Za uveřejněné texty, pokud nejsou dílem členů redakce, nesou odpovědnost jejich autoři. Neoznačené příspěvky jsou dílem redakce.